

**JAVNO PREDUZEĆE
ŠUMSKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA
d.o.o. ZAVIDOVIĆI**

JP "ŠPD ZDK" d.o.o. Zavidovići

Upisano u Registar Kantonalnog suda u Zenici pod
brojem I-9014, Rješenje br. U/I 916/04
ID broj: 4218431050005
PDV Broj: 218431050005 Por. br.: 05072148
Transakcijski računi:
Union banka d.d. Sarajevo 1020320000013296
ASA Banka d.d. Sarajevo 1340300000062287
Unicredit Bank d.d. Mostar 3384202214508407
Raiffeisen BANK d.d BiH 1610550016400016

Broj: 03-3080/21

Datum: 23.06.2021. godine

PROCEDURA O MAKSIMALNO DOPUŠTENIM ŠTETAMA PRILIKOM IZVOĐENJA RADOVA SJEČE I IZVOZA

Adresa: Ulica Alije Izetbegovića br. 25, 72 220 Zavidovići,
Tel. 032/877-834, 032/877-753, fax 032/879-029
E-mail: info@spdzydk.ba www.spdzydk.ba

Oznaka odgovornog
šumarstva
FSC® C142124

U skladu sa članom 20. Statuta JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići, te na osnovu Principa 6, Okolišne vrijednosti i uticaji, FSC Standarda za održivo gospodarenje šumama u Bosni i Hercegovini, Uprava preduzeća donosi:

Procedura o maksimalno dopuštenim štetama prilikom izvođenja radova sječe i izvoza

1. NAMJENA

Procedura propisuje maksimalne štete prilikom izvođenja radova u odjelima u kojima se vrši sječa i izvoz šumskih drvnih sortimenata.

Cilj implementacije ove procedure je prvenstveno doprinos očuvanju prirodnog okoliša, smanjenju štete na debećim stablima, podmladku, zemljištu, vodotocima, izvorištima i dr., kao i podizanju ekološke svijesti osobama koje su u neposrednom kontaktu prilikom izvođenja navedenih radova.

2. PODRUČJE PRIMJENA

Procedura se primjenjuje u svim poslovnim jedinicama u sastavu JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići.

3. ODGOVORNOST

Za provođenje ove Procedure zaduženi su:

- Rukovodioci poslovnih jedinica,
- Šefovi radnih jedinica,
- Tehnolozi za iskorištavanje šuma na poslovnim jedinicama,
- Tehnolozi za uzgoj i zaštitu šuma na poslovnim jedinicama,
- Tehnolozi za iskorištavanje, uzgoj i zaštitu šuma na radnim jedinicama,
- Poslovođe uzgoja i zaštite na radnim jedinicama,
- Poslovođe iskorištavanja na radnim jedinicama,
- Vršioци usluga u fazi iskorištavanja šuma.

Odgovorne osobe u obavezi su upoznati uposlenike o ovoj Proceduri i načinu i metodama implementacije.

Svi uposlenici, izvršioци usluga na iskorištavanju, kao i sva lica koja se zateknu u šumi i šumskom zemljištu, su u obavezi da sprovode Proceduru u skladu sa opisom radnog mjesta i aktivnostima koje obavljaju.

4. OPIS PROVOĐENJA PROCEDURE

4.1. Prilikom izvođenja radova na sječi i izvozu šumskih drvnih sortimenata javljaju se štete, kako na dubećim stablima, tako i na prirodnom podmladku, zemljištu i vodi. Ove štete mogu nastati kao posljedica nepravilnog i nestručnog obaranja stabala, nesavjesnog rada rukovaoca šumske mehanizacije i dr.

Ukupno dozvoljenje štete mogu iznositi do 3 % od doznačene drvne mase krupnog drveta, bez obzira na strukturu vrsta.

4.2. Štete koje nastaju prilikom obaranja ogledaju se kroz oštećenje susjednih stabala, prirodnog podmladka i samog stabla kao predmeta rada.

a) Susjedna dubeća stabla mogu biti oštećena djelimično i potpuno. Potpuno oštećena dubeća stabla su: prelomi veći od 1/3 visine stabla za stabla prsnog prečnika preko 50 cm, prelomi manji od 1/3 visine stabla ako se radi o stablima prsnog prečnika do 30 cm, potpuni lom grana samo sa jedne strane i oguljena kora sa više od 20 % površine plašta stabla. Osim ovoga, kod četinara se u razmatranje uzima i opći vizuelni izgled oštećenog stabla, odnosno ono stablo koje po mišljenju odgovornog lica ne bi bilo opravdano ostaviti u sastojini, a da ne izazovu još veće štete kao izvor zaraze. Djelimično oštećena stabla su ona stabla koja imaju lom manji od 1/3 visine stabla, za sva stabla prsnog prečnika preko 50 cm, sporadično polomljene grane, oguljenu koru sa manje od 20 % površine plašta i druga neznatna oštećenja.

Ukupno oštećenje stabala može iznositi do 1/5 ukupno dozvoljenog oštećenja koje može iznositi 3 % od drvne mase krupnog drveta doznačenih stabala.

b) Pod podmladkom se smatraju površine na kojima se javlja prirodni podmladak ili površine sa vještački unesenim sadnicama.

Prirodni podmladak može biti oštećen kroz nepažljivo i nestručno obaranje doznačenog stabla. Ako je prirodni podmladak uzrasta do 50 cm i nalazi se u skupinama, oštećenje može iznositi najviše do 10 % površine skupine, ako je podmladak uzrasta 51-130 cm, oštećenje može iznositi do 7 % površine skupine i ako je podmladak prečnika 0-5 cm na prsnom prečniku, oštećenje može da iznosi do 5 % površine skupine. Kod podmladka uzrasta letvenjaka prsnog prečnika od 5-20 cm može biti oštećeno samo do 3 % stabala.

c) Stablo koje je predmet rada može također biti oštećeno kroz nepažljiv i nedovoljno stručan rad. Stablo koje se ruši ima obavezan smjer obaranja uzbrdo, osim ako orografski, okolinski i sigurnosni uslovi to ne dozvoljavaju. U tom slučaju projektant mora obilježiti smjer obaranja stabala ili u njegovoj odsutnosti poslovođa iskorištavanja na terenu.

4.3. Izvozom šumskih drvnih sortimenata iz odjela traktorskim vlakama, najviše dolazi do oštećenja dubećih stabala, prirodnog podmladka i zemljišta, kojase nalaze neposredno uz traktorsku vlakom ili su na pravcu primicanja stabala do traktroske vlake. Kod dubećih stabala ova oštećenja se ogledaju kroz oštećenje donjeg najvrijednijeg dijela stabla (iznad korjenovog vrata do 2-3 metra visine). Oštećenja korijena se također smatraju za oštećenja donjeg dijela stabala.

a) Prilikom primicanja šumskih drvnih sortimenata (sajlanja) od panja do traktroske vlake, oštećenja koja se javljaju na dubećim stablima ne smiju biti veća od 1/5 ukupno dozvoljenog oštećenja (3% od drvne mase krupnog drveta doznačenih stabala). Oštećenja podmladka ne smiju biti veća od:

- Ako je uzrast do 50 cm i nalazi se u skupinama, oštećenje može iznositi najviše do 10 % površine skupine,
- Ako je uzrast 51-130 cm i nalazi se u skupinama, oštećenje može iznositi najviše do 7

% površine skupine,

- Ako je uzrast podmladka na prsnom prečnika 0-5 cm i nalazi se u skupinama, oštećenje može iznositi najviše do 5 % površine skupine,
- Ako je podmladak u fazi letvenjaka i to prsnog prečnika 5-20 cm, oštećenje može iznositi najviše do 3 % stabalaca.

b) Izvoz stabala se vrši od mjesta formiranja tereta (na traktorskoj vlaci) do stovarišta na šumskom kamionskom putu. Oštećenja koja nastaju na ovom potezu najviše se ogledaju u oštećenju donjeg (najvrijednijeg) dijela dubećeg stabla i to u vidu oguljene kore kod debljih stabala, do preloma i izvala kod tanjih stabala i oštećenja zemljišta. Ukupna oštećenja na dubećim stablima duž traktorske vlake ne smiju biti veća od 2/5 ukupnog dozvoljenog oštećenja (3% od drvene mase krupnog drveta doznačenih stabala). Ovdje se ne računaju ranija oštećenja duž traktorske vlake. Prirodni podmladak koji se javlja na traktorskim vlakama se ne smatra kao podmladno jezgro, odnosno mjesto obnove sastojine, ako je navedena traktorska vlaka ponovo predviđena za izvoz šumskih drvnih sortimenata.

c) Oštećenja na lagerima, prilikom meglanja robe se ogledaju na oštećenju stabala (guljenje kore) koja se najčešće nalaze sa druge strane puta (ispod puta) i u drugom odjelu. Nastale štete na dubećim stablima ne smiju biti veće od 1/5 ukupnog oštećenja dozvoljenog ovom Procedurom. Prilikom planiranja mjesta za lager moraju se odabrati takva mjesta duž puta na kojima će oštećenja biti svedena na najmanju moguću mjeru.

d) Oštećenja zemljišta mogu nastati kao posljedica nekontrolisanog curenja tečnosti iz sredstava za rad ili kao posljedica rada u uslovima kada dolazi do jakog oštećenja (jake kiše, duboka zemljišta, močvarna zemljišta, velike i jake strane).

Na mjestu curenja tečnosti iz motornog sredstva (kamion, traktor, putničko vozilo, motorna pila, itd.), odmah isto mjesto ograditi, iskopati zagađenu zemlju i prebaciti je na zvanični komunalni otpad lokalnog komunalnog preduzeća.

U slučajevima oštećenja zemljišta dopušta se rad sa traktorima ako dubina nastale špуре ne iznosi više od 70 cm od nivoa zemljišta. U tom slučaju rad se prekida do saniranja nastale štete ili prestanka uslova koji pogoduju nastanku ove štete (jake kiše, topljenja snijega).

Prije početka radova, izvođaču se mora skrenuti pažnja na dopuštena maksimalna oštećenja koja neće biti uzrok prekida izvođenja radova. U slučaju prekoračenja dopuštenih oštećenja, odgovorne osobe mogu zabraniti dalji rad. O ovome treba sačiniti zapisnik i dostaviti direktoru preduzeća.

Navedene maksimalne dopuštene štete ne isključuju korištenje odštetnog cjenovnika. I dalje je na snazi odštetni cjenovnik, kao preventivna mjera u sprječavanju nastanka šteta, čijeg se uputstva odgovorne osobe moraju pridržavati.

Ova Procedura predstavlja vid borbe za očuvanje prirode i okoliša, kao i način regulisanja maksimalno dopuštenih šteta, kao posljedica nestručnog i nesavjesnog rada na poslovima sječe i izvoza šumskih drvnih sortimenata.

DIREKTOR

JP ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići

Jasmin Devedžić, dipl. pravnik